

University of Groningen

Making Jews Dutch

Rädecker, Tsila Shelly

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Rädecker, T. S. (2015). *Making Jews Dutch: Secular discourse and Jewish responses, 1796-1848*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Summary in Dutch

De vernederlandsing van joden. Seculiere vertogen en joodse reacties (1796-1848)

De centrale vragen in deze studie zijn: wat gebeurde er met de Nederlandse joden na het emancipatie decreet van 1796? En op welke manier werden joden onderdeel van de Nederlanden en hoe beïnvloedde dit hun identiteit, gevoel van erbij horen en religie? Door de samenleving niet als één geheel te zien maar te bekijken als een kluwen van overlappende velden, zoals de seculiere, religieuze en medische, met elk hun eigen discussies, konden verschillende facetten van de joodse integratie in kaart gebracht worden. Deze studie toont aan dat de druk vanuit de overheid en joodse gemeenschap om te seculariseren leidde tot verschillende ideeën over burgerschap, sommige seculier maar andere juist religieus. Deze studie onderzocht de opkomst van verschillende Nederlandse jodendommen als een reactie op de druk van secularisatie en analyseerde de transformatie van de Nederlandse joden in het licht van de verschuivingen in de seculieren en religieuze velden. Door de beproevingen en problemen van de Ashkenazische gemeenschap in Amsterdam nauwkeurig te analyseren, heeft dit onderzoek het ontstaan van verschillende joodse identiteiten in kaart gebracht.

Vijf onderling gerelateerde hoofdstukken richten zich op hoe de grensafbakening tussen het religieuze en seculiere jodendom, joodsheid, de jood en jodendom herdefinieerde. Het eerste hoofdstuk onderzocht de veranderde relatie tussen de staat en de joden aan de hand van de 'nucleation' of vorming van orthodoxe en verlichte joodse facties. Het emancipatiedecreet veranderde deze relatie fundamenteel en, alhoewel het idee van gelijkheid reeds sluimerend aanwezig was, legitimeerde het decreet uiteindelijk het overheidsingrijpen en verschafte de juridische middelen om van de jood een Nederlander te maken. Hoofdstuk twee analyseerde de hervormingspogingen van joden en overheid op drie gebieden, namelijk onderwijs, religie en taal. Als reactie op de druk van hervorming naar een geciviliseerd jodendom, ontstond een tegenvertoog dat juist expressiviteit als essentieel element van joodsheid zag. Een resultaat van de hervormingsdruk was dan ook het ontstaan van verschillende jodendommen. Het derde hoofdstuk onderzocht de vertogen die ten grondslag lagen aan de hervormingsdrang van de overheid en verlichte joden. Daarnaast analyseerde dit

hoofdstuk op welke manier joden de nieuwe vertogen over burgerschap, religie en joodsheid internaliseerde. Dit hoofdstuk richtte zich op de samensmelting van religieuze en seculiere vertogen in joodse- en staatsrituelen. Het vierde hoofdstuk analyseerde het zelfbeeld van de joden, die door de overheid en de joodse verlichters werd gebruikt om hun reformplannen en beleid te legitimeren. Zowel joden als niet-joden droegen bij aan de nieuwe en soms negatieve beelden van de joden. Zichtbaarheid speelde hierin een belangrijke rol. Het vijfde en laatste hoofdstuk onderzocht de medicalisering van het joodse begrafenis- en besnijdenisritueel. Een gevolg hiervan was dat het joodse ritueel gedefinieerd werd als schadelijk of heilzaam voor het lichaam. Dit hoofdstuk toonde de versmelting aan van medische en religieuze vertogen in joodse rituelen.

Deze studie onderzocht verschillende joodse gedragsrepertoires als gevolg van de druk van een seculariserende omgeving. Het joodse gedragsrepertoire varieerde van aanpassing tot overname en joden gebruikte selectief religieuze en seculiere vertogen om hun joodsheid te construeren, te legitimeren en te behouden. De joodse entree in de Nederlandse samenleving, het verkrijgen van burgerschap en de constructie van jodendommen was het gevolg van veranderende vertogen over gelijkheid, de staat en religie. Deze zorgden voor nieuwe definities van joodsheid en jodendom. De creatie van joods burgerschap gebeurde niet plotseling noch was zij het directe resultaat van het emancipatiedecreet. Het decreet legde alleen het fundament voor de jood als volwaardig lid van de Nederlandse samenleving. Joden van alle kanten van het spectrum droegen actief bij en modelleerde hun eigen religie en identiteit. Zij reconstrueerden en herdefinieerden hun plaats in de Nederlanden. Joden vielen dus niet ten prooi aan secularisme, noch stierf het jodendom om Jaap Meijer te parafaseren. Integendeel, de grote verscheidenheid in het joodse gedragsrepertoire toont joodse 'agency'. Joden transformeerden zichzelf in burgers, voor de één iets meer burger dan jood, en voor de ander het omgekeerde.